



Tekst | Liliane Verwoolde Beeld | Vastbouw

MONUMENTALE GEVELS WEER IN OORSPRONKELIJKE STAAT

Een volledig nieuw binnenbouwpakket

Aan de Spaarndam 2 in Amsterdam worden 48 woningen grondig gerenoveerd en gerestaureerd. De woningen zijn gebouwd in de stijl van de Amsterdamse School. Dat zorgt voor bijzondere uitdagingen bij de werkzaamheden.

Spaarndam 2 is een monumentaal volkswoning-bouwcomplex in het Spaarndammerplantsoen in Amsterdam. Het werd gebouwd in de stijl van de architectuurstroming 'Amsterdamse School'. Kenmerkend voor deze stijl is het gebruik van veel baksteen en versieringen in de gevels. Tijdens de renovatieslag worden de gevels gerestaureerd en – op basis van historisch onderzoek – zo goed mogelijk in de oorspronkelijke staat gebracht. Aan de binnenkant worden de 48 woningen gerenoveerd. Ze krijgen een volledig nieuw inbouwpakket, waardoor comfort, bouwfysica, akoestiek en brandveiligheid verbeteren.

NIEUWE FUNDATIE

Om de fundatie te vernieuwen, verwijderde Vastbouw eerst de vloeren. Vervolgens plaatste zij een halve meter vanaf de bestaande gevel nieuwe stalen buispalen. Deze vormden de basis voor de nieuwe vloeren. De vloeren konden vervolgens de verbinding maken met de bestaande gevels. "Het was een intensieve operatie", vertelt Hans Nijsink, projectleider van Vastbouw. "We moesten binnen het gebouw heien. De bestaande palen moesten telkens met 2 m worden verlengd en op 21 m diepte worden volgestort met beton."

EEN SPRONG IN ENERGIELABEL

Daarna was het gebouw klaar voor het nieuwe binnenpakket, te beginnen met de montage van een volledig geïsoleerd metal-studpakket. Dankzij dit 'doos-in-doosysteem' sprong het energielabel van E/G naar A+. Nijsink: "Natuurlijk hebben moderne installaties hieraan ook een steentje bijgedragen. Deze zijn geplaatst in gecombineerde technische ruimtes. Acht tot tien woningen maken nu gebruik van dezelfde ketel, maar met individuele bediening en bemetering. Zo ontstond budget voor hoge kwaliteit HR-ketels en bespaarden we ruimte."



'Het vroeg 1,5 jaar om de passende steensoort te produceren'

OUDE GEVELELEMENTEN

In de loop van 100 jaar zijn veel oorspronkelijke geveldetails verdwenen als gevolg van lekkage, weersinvloeden en restauraties. Om deze details in de gevels terug te brengen, dook de architect in de gemeentearchieven. Aan de hand van de gevonden foto's bracht zij de gevels en details terug in oude staat. "Het vroeg anderhalf jaar voordat we de steen in handen hadden met de juiste afmetingen, kleur en textuur. Zilver schoon Randwijk reproduceerde de antieke steensoort stap-voor-stap. Daarnaast hadden we te maken met veel betrokken partijen. Opdrachtgever, architect, gemeente en rijksmonumentenzorg dachten actief mee."

KOZIJNEN MET DUBBEL GLAS

Ook de renovatie van de kozijnen vroeg bijzondere aandacht. De kozijnen hoeven dan wel niet te voldoen aan de actuele voorschriften van het Bouwbesluit, ze worden wel voorzien van passend dubbel glas. Hier werd gekozen voor een geïsoleerde ruit van 12 mm dik, waarbij de tussenlaag werd opgevuld met gas. Voor de juiste uitstraling is de buitenste glaslaag voorzien van getrokken glas. "Inmiddels hebben we meerdere Amsterdamse School-projecten gerestaureerd en gerenoveerd", vertelt Nijsink. "Dit verkort de zoektocht naar de juiste leveranciers."

Speciale leveranciers zijn ook nog nodig voor de restauratie van het dakwerk en het ijzer- en smeedwerk, zoals de keramische elementen en stalen ornamenten die projectspecifiek gemaakt worden. Naar verwachting is Spaarndam 2 eind 2019 weer klaar voor bewoning. 50 tot 60% van de oude bewoners keert dan terug, 40% is nieuw. ■



Bouwinfo

Opdrachtgever

Woningstichting Eigen Haard, Amsterdam

Architect

Archivolt Architecten, Amsterdam

Constructeur

Evers Partners Industrie, Velsen-Noord

Aannemer

Vastbouw vestiging Bunschoten

Bouwperiode

december 2017 – december 2019

Bouwsom

€ 10 miljoen

Tekst | Liliâne Verwoolde Beeld | Verweij Houttechniek

Ramen, deuren en kozijnen

Vervanging op basis van oude foto's en tekeningen



Een belangrijk onderdeel van de renovatie van Spaarndam 2 was het herstellen en vervangen van de houten ramen, deuren en kozijnen. Hiermee moest Verweij Houttechniek zich focussen op twee zaken, die zich in de praktijk niet gemakkelijk laten combineren. Enerzijds moesten de nieuwe onderdelen voldoen aan de huidige eisen van veiligheid en wind- en waterdichtheid. Anderzijds moest de uitstraling van de vernieuwde onderdelen zo oorspronkelijk mogelijk zijn.

Om de nieuwe kozijnen, ramen en deuren – ruim 1.300 in totaal – goed sluitend te maken, heeft Verweij Houttechniek alle elementen handmatig ingemeten. “Een eeuw geleden werd nog niet zo nauwkeurig gewerkt”, weet Ruud Verweij, directielid van Verweij Houttechniek, ondertussen. “Bijna elk onderdeel bleek unieke maten te hebben. Deze hebben we ingevoerd in onze inmeetapp, waarmee we de gegevens digitaal konden door spelen naar de werkvoorbereiders.”

OREGON PINE MET MONUMENTENGLAS

Verweij Houttechniek heeft alle producten vervaardigd in Oregon Pine. De uitstraling van deze houtsoort is vergelijkbaar met die van grenenhout, wat vroeger werd gebruikt voor ramen, deuren en kozijnen. De onderdelen werden voorzien van dubbel monumentenglas, dat erin werd gezet met stopverf. “Er is veel aandacht besteed aan de details van vroeger. Deze zijn gehandhaafd of teruggebracht op basis van oude tekeningen en foto's.

Archivolt Architecten heeft ons in dit proces zorgvuldig begeleid.” In dit kader is de eerste verflaag nog door robots aangebracht, maar de tweede gebeurde met de kwast en wel zo dat de textuur van de verf zichtbaar bleef.

SPECIALS

Het is voor Verweij Houttechniek niet de eerste monumentale restauratie. Zij verving ook de kozijnen, ramen en deuren voor Het Schip. Een vergelijkbaar project, eveneens voor Woningstichting Eigen Haard en in opdracht van Vastbouw. “Verweij Houttechniek telt ondertussen ruim 110 medewerkers”, vertelt Verweij. “Daarnaast werken we nog met een flexibele schil van zo'n 50 monteurs. Hiermee behoren we tot de grotere houtbewerkers. Dan wordt al gauw gedacht dat je gespecialiseerd bent in het snelle, grote werk. Toch gaat ons hart juist ook van deze opdrachten sneller kloppen. Verweij Houttechniek heeft zelfs een aparte afdeling ingericht waar deze 'specials' worden gemaakt.” ■



Honderd jaar innovatie in restauratie!

Ramen, deuren en kozijnen

- Behoud historische details
- Voldoet aan huidige kwaliteitseisen
- Restauratie zonder compromis

Ga naar verweij-ht.nl/specials



Dé slimme systeempartner.

verweij-ht.nl